



F I N S P Å N G

# **Strategi för minskad nedskräpning av allmänna platser**

---

Ärendenummer: KS.2019.0179  
Antagen av kommunfullmäktige 2019-04-24, § 58  
Dokumentägare: Samhällsbyggnadschef

# **Strategi för minskad nedskräpning av allmänna platser**

---

Finspångs kommun  
612 80 Finspång  
Telefon 0122-85 000 • Fax 0122-850 33  
E-post: [kommun@finspang.se](mailto:kommun@finspang.se)  
Webbplats: [www.finspang.se](http://www.finspang.se)

# Innehåll

---

<b>Inledning</b>	<b>2</b>	<b>Åtgärder för minskad nedskräpning i Finspångs kommun</b>	<b>3</b>
Bidra till hållbar utveckling och miljömålsuppfyllelse	2	Förslag till åtgärder	4
<b>Sveriges nationella avfallsplan</b>	<b>2</b>	Uppföljning	4
Naturvårdsverkets vägledning	3		

## Inledning

Ett strategiskt arbete mot nedskräpning innebär många positiva effekter för kommunen. Det kan bland annat medföra kostnadsbesparingar då fokus flyttas från att reagera på problemet med städinsatser till ett förebyggande arbete. Samtidigt gör ökade kunskaper om problemet det enklare att sätta in rätt åtgärder på rätt plats.

Att välja att skräpa ned eller att inte göra det är i slutänden ett individuellt beslut. Att förändra människors beteende är en viktig del i det förebyggande arbetet mot nedskräpning. Mycket tyder på att det behövs en blandning av åtgärder för att förebygga och minska nedskräpning, bland annat utbildning, skräpplockaraktiviteter som höjer medvetandet om beteenden samt en bra ”infrastruktur” med bland annat anvisningar och papperskorgar på rätt ställen. Det är viktigt att arbeta långsiktigt för att nå varaktiga förändringar i människors beteenden.

## Bidra till hållbar utveckling och miljömålsuppfyllelse

Det finns många aspekter på nedskräpningsfrågan, både socialt, ekonomiskt och ur ett hälsoperspektiv. Ett rent samhälle ger bättre förutsättningar för turism och lokalt näringsliv, ger en tryggare och trevligare miljö för medborgarna och betyder att skador på människor och djur minskar. Nedskräpning är en fråga som berör och engagerar många människor i deras vardag. Att ta vara på engagemanget i denna vardagsnära fråga är också ett sätt att involvera människor i mer komplexa miljöfrågor som behöver hanteras för att skapa en hållbar utveckling.

Att arbeta strategiskt mot nedskräpningen kan också bidra till att uppnå nationella och lokala miljömål. De nationella miljökvalitetsmål som kan kopplas till nedskräpning är främst: God bebyggd miljö, Giftfri miljö, Hav i balans och levande kust och skärgård och Levande sjöar och vattendrag.

## Sveriges nationella avfallsplan

Naturvårdsverket ansvarar för att ta fram en nationell avfallsplan för Sverige. I avfallsplanen ”Från avfallshantering till resurshushållning – Sveriges avfallsplan 2012–2017” finns nedskräpning med som ett av de områden där behovet av åtgärder bedöms vara stort.

Nationella avfallsplanens mål för minskad nedskräpning är: *Nedskräpningen ska minska i städer, naturområden och längs kusterna*. I den nationella avfallsplanen framgår vad olika aktörer förväntas göra. När det gäller målet för nedskräpning listas vad kommuner kan göra:

- ta del av den information och vägledning som tas fram av Naturvårdsverket
- identifiera och inventera problem relaterade till nedskräpning för att kunna utveckla en handlingsplan med fungerande åtgärder för att minska nedskräpningen
- genomföra aktiviteter mot nedskräpning tillsammans med andra aktörer inom kommunen, till exempel fler papperskorgar, tätare tömning, skolprojekt, lokala informationskampanjer och skräpplockaraktiviteter
- följa upp effekten av de aktiviteter som görs, till exempel via skräpmätningar

- utveckla samverkan mellan kommunens olika avdelningar
- ha dialog och erfarenhetsutbyte med andra kommuner för att lära av goda exempel

## Naturvårdsverkets vägledning

Naturvårdsverket vägledning för kommuners strategiska arbete för minskad nedskräpning (Rapport 6551, 2013) är avsedd att stötta kommunernas arbete och att sprida kunskap om metoder, verktyg och arbetssätt inom nedskräpningsområdet. Rapporten redogör för olika mål och krav som berör nedskräpning. Några framgångsfaktorer som identifierats i kommunernas strategiska arbete är att tydligt peka ut var ansvaret att driva nedskräpningsfrågan ligger, politisk förankring och kontinuerlig uppföljning.

En samlad plan för hur arbetet mot nedskräpningen i kommunen ska bedrivas underlättar arbetet, gärna med koppling till den kommunala avfallsplanen. Några viktiga delar i det strategiska arbetet mot nedskräpning är att:

- skapa en ändamålsenlig organisation, bl.a. med tydligt utpekat ansvar för att driva arbetet och för att möjliggöra samarbete över förvaltningsgränser
- kartlägga och mäta nedskräpningen, bl.a. för att ge underlag för att följa utvecklingen, utforma åtgärder och utvärdera de insatser som görs
- sätta upp mål och åtgärder för minskad nedskräpning, bl.a. förebyggande åtgärder som att involvera barn och ungdomar i förskolor och skolor, anordna skräpplockardagar och samverka med lokala näringsidkare
- kommunicera arbetet och utbyta erfarenheter
- sätta upp en budget för det strategiska arbetet

## Åtgärder för minskad nedskräpning i Finspångs kommun

I avfallsplanen för Finspångs kommun (antagen av kommunfullmäktige 2014) finns ett mål kopplat till den lokala miljön: *Nedskräpningen på platser i Finspångs kommun som människor har tillgång eller insyn till ska kontinuerligt minska.* I avfallsplanen finns två åtgärder för minskad nedskräpning:

- Genomföra fysiska åtgärder eller förändringar av skötseln av platser som allmänheten har tillträde eller insyn till i syfte att minska nedskräpningen. Utredningen skall också omfatta förslag till metoder för bedömning av nedskräpningens omfattning samt uppföljning av förändringar.
- Årligen delta i eller anordna kampanj med syfte att minska nedskräpningen på platser som allmänheten har tillträde eller insyn till. Kampanjen kan med fördel engagera allmänheten i praktiska åtgärder genom samarbeten med skolor, idrottsföreningar, samfälligheter, företag m.m.

Sedan ett antal år deltar Finspångs kommun i samarbete med Finspångs Tekniska Verk i Håll Sverige Rents arrangemang Skräpplockardagarna/Vi håller rent. Arrangemanget engagerar

årligen cirka 2 000 barn, ungdomar och pedagoger i skola och förskola. Under senare tid har också arbetsplatser och ideella organisationer medverkat. Under 2018 har kärl med sorteringsmöjligheter placerats ut på allmänna platser i Finspångs tätort.

I Finspång har inga lokala undersökningar avseende vare sig nedskräpningens omfattning eller utveckling genomförts. Det är dock svårt att se att utvecklingen i Finspång skulle ske i en annorlunda riktning än den som övriga Sverige upplever. Det finns därför skäl att skaffa kunskap om hur man kan mäta effekterna av olika aktiviteter för minskade nedskräpning. Sådana metoder har tagits fram av Håll Sverige Rent i ett nationellt nätverk där kommunerna träffas och utbyter erfarenheter.

## Förslag till åtgärder

Åtgärder	Ansvar	Genomfört
Utse en arbetsgrupp med särskilt ansvar för nedskräpningsfrågor	Sektor samhällsbyggnad	2019
Ta fram en rutin för hur avfalls- och nedskräpningsfrågor hanteras i planeringsprocessen	Sektor samhällsbyggnad	2019
Tillhandahålla insamlingskärl med sorteringsmöjligheter	Sektor samhällsbyggnad	Kontinuerligt
Delta i den årliga kampanjen Skräpplockardagarna	Sektor samhällsbyggnad	Kontinuerligt
Ta fram metoder för mätning av nedskräpning	Sektor samhällsbyggnad	2019
Ansöka om medlemskap i Håll Sverige Rents kommunnätverk	Sektor samhällsbyggnad	2019

## Uppföljning

Avfallsplanen för Finspångs kommun gäller 2014-2018. Avfallsplanen ska hållas aktuell genom regelbundna uppdateringar. Uppdateringarna ska ske genom att planens mål och åtgärder följs upp och ses över fortlöpande. Med tanke på den snabba utvecklingen inom avfallsområdet behöver en ny avfallsplan tas fram för de kommande åren. För ett långsiktigt strategiskt arbete mot nedskräpning integreras strategin mot nedskräpning i den kommande avfallsplanen.